

Verslag Symposium Bijengezondheid 2018 "Invasieve soorten"

Contactpersoon
[dr. JA \(Coby\) van
Dooremalen](#)

[Contactformulier](#)

Op zaterdag 24 maart 2018 vond het 7de Symposium Bijengezondheid plaats met het onderwerp 'Invasieve soorten'. Hierover het verslag, de samenvattingen en de hand-outs van de symposiumpresentaties zoals deze gegeven zijn, en voor zover beschikbaar voor online publicatie.

Het is hommeles: exotische (invasieve) soorten

De introductie, al dan niet bedoeld, van omgevingsvreemde soorten dieren en planten vormt een grote bedreiging van de natuur en biodiversiteit wereldwijd, maar kan ook de landbouw en voedselvoorziening en de gezondheid van mens en dier bedreigen. Rond de geïntroduceerde, exotische, soorten hangt een geur van "ongewenste vreemdeling", en "eigen soort eerst" (ooit een kop in de Telegraaf). Om over dit gevoelige onderwerp goed te kunnen oordelen zal de eerste spreker, [Wil Tamis](#) van de Universiteit Leiden, een algemene achtergrond geven over exotische (invasieve) soorten, geïllustreerd met allerlei voorbeelden.

Wil Tamis - Het is hommeles - Exotische (invasieve) soorten.pdf
(27,95 kb)

Wil Tamis - Handout Het is hommeles, invasieve exoten.pdf
(1,93 mb)

Ook rondom de honingbijen hebben we wereldwijd te maken met exotische soorten, waarvan al diverse schadelijk, we spreken dan van invasief, zijn gebleken. Sterker nog, onze westerse (Europese) honingbijen zijn zelf een exotische

- Helaas, uw cookie-instellingen zijn zodanig dat de Video niet getoond kan worden - [pas uw permissie voor cookies aan](#)

- Helaas, uw cookie-instellingen zijn zodanig dat de Video niet getoond kan worden - [pas uw permissie voor cookies aan](#)

geïntroduceerde diersoort in Noord en Zuid Amerika en Australië (+ Nieuw Zeeland), waar van nature geen honingbijen voorkomen. In die werelddelen is de honingbij definitief gevestigd, misschien zou je de soort daar invasief kunnen noemen? Maar ook in Azië is onze honingbij een exoot, terwijl daar wel van nature honingbijen voorkomen, maar dan wel andere soorten. In Europa maakt de endemische honingbij naast de van oorsprong natuurlijke vegetatie ook dankbaar gebruik van exotische gewassen, geïntroduceerde tuinplanten en verwilderde (invasieve) exotische planten.

Honingbijen en de exotische invasieve soort *Varroa destructor*: een andere strategie

De grootste zorg voor imkers zijn de exotische soorten die ziekten of plagen veroorzaken, die parasiet op honingbijen zijn of die honingbijen bejagen. De lastigste tot dusver is de [Varroamijt](#), al bijna 35 jaar aanwezig in Nederland. De imkerij raakt deze invasieve parasiet (wereldwijd) niet meer kwijt. Omdat doorgaan met bestrijden van de mijten een eindeloze weg zal zijn, stelt [Tjeerd Blacquièr](#)e voor om een andere strategie te kiezen: laat honingbij en Varroamijt zich via natuurlijke selectie aan elkaar aanpassen, zodat zonder te hoeven bestrijden de mijt een normale Nederlandse diersoort wordt.

Tjeerd Blacquièr - Honingbijen en de gevestigde invasieve soort *Varroa destructor*.pdf (38,49 kb)

Tjeerd Blacquièr - Handout Honingbij exoten.pdf (1,43 mb)

Effect van andere stressoren samen met de exotische invasieve varroamijt

Naast directe schade veroorzaakt door exotische soorten, kan de aanwezigheid er ook toe leiden dat onze honingbijenvolken minder weerbaar worden, zodat ze gevoeliger zijn voor andere (inheemse) parasieten, of voor pesticiden. Of zodat ze minder goed honing (voor de winter) kunnen halen, of minder goed inwinteren. Dergelijke indirecte effecten zijn makkelijk te bedenken maar lastig vast te stellen, en vereisen groot opgezette veldproeven. [Coby van Dooremalen](#) deed zulke proeven en zal daarover vertellen.

Dooremalen - Multifactoriele blootstelling van honingbijenvolken aan *Varroa*.pdf (35,95 kb)

Van Dooremalen - 2018 - Multifactorieel onderzoek - Effect op honingbijenvolken van andere stressoren samen met de exotische invasieve varroamijt (898,65 kb)

Nieuwe exoten in Europa: Kleine bijenkastkever en Aziatische hoornaar

Twee nieuwe (invasieve?) exoten hebben zich de laatste jaren in Europa gevestigd, die mogelijk ook voor de Nederlandse imkers gevolgen zullen hebben. [Bram Cornelissen](#) stelt u voor aan de [Kleine bijenkastkever](#) en de [Aziatische hoornaar](#). Welke gevolgen kunnen deze plagen hebben voor de bijenhouderij en bestuiving? Kunnen we vestiging van de soorten tegengaan?

Bram Cornelissen - Twee nieuwe invasieve exotische soorten - probleem of uitdaging.pdf (34,33 kb)

Bram Cornelissen - Handout Aziatische hoornaar.pdf (594,02 kb)

Bijen

Volg Bijen op

Opsturen dode bijen voor diagnose bijenziekten

Ziekten in bijen

- ☐ Varroa
- ☐ Nosema
- ☐ Kleine bijenkastkever
- ☐ Broedziekten
- ☐ Bijenvirussen
- ☐ Exotische ziekten
- ☐ Overige ziekten

Onderzoek aan bijen

- ☐ Bijensterfte en wintersterfte
- ☐ Voeding
- ☐ Neveneffecten gewasbescherming